

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), AUGUST 26, 1943

ŠTEVILKA (NUMBER) 199

ALI SE PRIHODNJA KONFERENCA VRŠI V MOSKVI?

Bivši poslanik Majski se vrača v London, toda kaj to pomeni, ni znano

MOSKVA BAJE ŽELI POSVETOVANJA TREH SIL V NAJBЛИŽI BODOČNOSTI

"United Press" poroča iz Londona, da je dolgoletni sovjetski poslanik v Londonu, Ivan Majski, ki je bil nedavno poklican domov, na poti nazaj v London.

Med ugibanji, kaj da to pomeni, se je razširila vest, da Sovjetska unija želi, da se čim prej snide konferenca treh sil, namreč Anglije, Amerike in Rusije.

Majski dospel v Perzijo

Poučeni krogi so mnenja, da se bo tako konferenca vršila bodisi v Moskvi ali Londonu, "predno bo začelo padati listje z dreves."

Brzojavna vest iz Teherana, Perzija, poroča, da je Majski že pred dvema dneva dospel tja, temu je sledil val govoric in ugibanj, zakaj da se bivši poslanik vrača v London.

Konferenca v Moskvi?

Znano je, da je Rusija že

pred časom svetovala snidenje konference treh sil v Londonu, na kateri bi njo zastopala Majski in zunanji minister Molotov. Toda v očigled hladnosti, s katero so ruski uradni krogi v Londonu sprejeli formalno izjavo konference v Quebecu, se smatra, da ako se bo taka konferenca vršila, se bo sestala prej v Moskvi kot pa v Londonu.

Ruski krogi v Londonu molčijo glede namena, ki ga ima potovanje Majskega, drugi viri pa pravijo, da se morda vrača, da uredi svoje osebne zadeve.

Rusija obveščena

Tu se smatra, da je bila Rusija točno poučena o vseh sklepih konference v Quebecu, poleg tega se pričakuje, da bo angleški zunanji minister Eden v kratkem potoval v Moskvo, kar bo dalo Stalinu priliko dobiti vse informacije, ki jih potrebuje.

MODRE ZNAMKE "U", "V", IN "W" STOPIJO V VELJAVO 1. SEPTEMBRA

Znamke "U", "S" in "T", ki so stopile v veljavo dne 1. avgusta, ostanejo v veljavi do 20. septembra, tako da bodo imeli konzumenti na razpolago 6 zbir modrih znamk za živež, vse one od črke "R" do inkluzivno "W", za nakup racionalnih živil, v teku prvih 20 dni septembra.

OPA prosi za uničenje vseh nepotrebnih in neporabnih znamk.

NE POTUJTE PO NEPOTREBNEM NA "LABOR DAY"

Večina delavstva v vojnih tovarnah bo prebrala svoj "Labor Day" na delu, ter bo proizvajala orodje, opremo in oskrbo za naše oborožene sile. Delavci pa, ki bodo prosti, bodo pomagali vojnemu naporu, ako ostanejo doma. S tem bodo pomagali razbremeniti silno obtežene železnice in podeželne avtobuse, prometna sredstva, ki so največje važnosti za vojni napor.

Urad za vojne transporte nujno poziva vse državljane, da se držijo naslednjih smernic:

- Ostanite doma na Delavski praznik.
- Ako ste že na dopustu, vrnite se prej, ali pa šele več dni potem.
- Ako nameravate šele oditi na dopust, odpotujte šele po prazniku.
- Po možnosti opustite vsa potovanja za precej časa po prazniku.
- Pred in po prazniku opuščajte koncem tedna potovanja na železnicah in med-mestnih avtobusih, vsekakor pa ne potujte, ako nimate zares nujnih vzrokov za to.

Tretje vojno posojilo

Podpisovanje tretjega ameriškega vojnega posojila se začne 9. septembra. Dobiti bo treba 15,000 milijonov dolarjev, da plačamo potrebne topove, ladje, tanke in letala za naše sile na bojiščih. In ta denar mora priti iz zasebnih žepov, ne pa iz bank.

Podpisovanje tretjega vojnega posojila bo trajalo tri tedne; v tem času bo zahtevano od vsakega Američana, da kupi dva krat toliko vojnih bondev kot prej; pričakovano se bo od njega, da kupi vsaj en bond za 100 dolarjev preko svojih običajnih nakupov.

Sicilija, Attu in Munda so točke za odesk. Naslednje točke na programu ofenzivne zavezniške strategije so utrjena

Hagert blazen; pride pred veliko poroto

Včeraj se je na mladinskem sodišču v Clevelandu vršila obravnava proti 17-letnemu degenerancu Williamu Hagertu, pri kateri je sodnik Harry L. Albright odločil, da je Hagert blazen, nato pa je odločil, da se zadeva mladega zločinca izroči končni dispoziciji okrajne velike porote.

Hagert je po aretaciji priznal hladnokrvnen umor dveh dečkov, dvojkov družine Collins. Nekega drugega dečka je ugrabil in zlorabil, ampak pustil je živega.

"Morda boš poslan v državno bolnico v Limi," je rekel sodnik fantu, "kjer bi moral ostati do konca svojih din. Pod nobenimi okoliščinami bi ne smel biti nikoli spuščen na svobodo."

Mati mladega zločinca je brezčutno poslušala potek zaslišanja v ozadju sodne dvorane. Sodnik Albright je iz Belmont okraja in je nadomeščal mladinskega sodnika Harry Eastmana, ki je bolan.

Mountbatten bo vodil borbo proti Japoncem

Iz Ottawe se javlja, da je bil imenovan Lord Louis Mountbatten, poveljnik britskih komandov in bratranec kralja Georga VI, za vrhovnega poveljnika zavezniških sil v južno-vzhodni Aziji, da vodi borbo proti Japoncem.

Uradna objava imenovanja je bila datirana v Quebecu, iz česar se sklepa, da je bila odločitev napravljena na konferenci med premijerjem Churchillom in predsednikom Rooseveltom.

S tem se je ustvarila nova vojaška komanda, ki je bila ustvarjena očitno zato, da se poostri borba proti Japoncem v Burmi. Ta komanda odgovarja pozicijama, ki ju zavzemata general Eisenhower v severni Afriki in general MacArthur na jugozapadnem Pacifiku.

Pasja steklina

Javne oblasti resno svarijo lastnike psov, da prijavijo vsak slučaj, ako je kaka oseba ogrižena od njihovega psa, in da živel izročijo mestnemu zavodu na opazovanje. V zadnjem času se je namreč v Clevelandu odkrilo šest slučajev pasje stekline. Domneva se, da se je epidemija razširila radi psov, ki so jih prinesli s seboj ljudje z juga, ki so prišli v Cleveland za delom v vojni industriji.

Smrtna kosa

Sporočila se nam, da je po dolgi bolezni preminila Ana Škrobut, bivajoča pri svojem sinu Josephu Škrobutu, R. F. D. 1, North Jackson, O.

Pokojnica je bila rojena 13. julija, 1865 v Družinski vasi, občina Bela cerkev, okraj Novo mesto. V Ameriko je prišla k svojemu sinu Josephu leta 1920. V North Jackson, O., zapuščala sina, sinah, šest vnukov in tri pravnuke, v Clevelandu več sorodnikov, v Illinoisu pa bratranca in sestrične. Pogreb se je vršil danes jutraj iz James pogrebnega zavoda v Newton Falls, O. na Akas pokopališče v Milton, Ohio. Bodi pokojnici lahka ameriška gruda, preostalim pa naše sožalje!

Nove vojne žrtve

Sgt. Frank J. Zupančič

Iz poročila, ki ga je včeraj objavil vojni department v Washingtonu je razvidno, da je bil en mlad Slovenec iz Clevelanda ubit, drugega pa se pogreša. V invaziji Sicilije je dal življenje za domovino prostak Stanley P. Koshak, star 31 let, čigar oče Frank Koshak stanuje na 6315 Orton Court. Pogrešan pa je saržent Frank J. Zupančič, star 21 let, ki se 21. avgusta ni vrnil z bombnega napada nad Nemčijo. Zupančič je bil rojen v Forest City, Pa.; njegovi starši so živeli v Clevelandu 2 leti. Poleg staršev, Mr. in Mrs. M. Zupančič, zapuščala 3 sestre, Mrs. Mary Benarick, Dorothy in Theresa, ter tri brate, Michael, Edward in Joseph, ki je pri vojakih v Coloradi.

RUSI PREKORAJČILI ČRTO ZIMSKE OFENZIVE

Sovjetske čete podijo naprej v poizkusu, da zajamejo nacije, na umiku iz Donjec doline.

Moskva je danes zgodaj zjutraj naznanila, da so sovjetske čete prekoračile črto, katero so jo dosegli tekom velike ofenzive preteklo zimo, ko so zasedli Zenkov, ki leži 85 milj severozapadno od Harkova, obenem pa razširili vrzel v sovražnikovi južni liniji, v dolini reke Donjec, kjer je bilo tekom večrajšnjih bojev ubiti 2,500 Nemcev.

60 vasi zasedenih

V okolici Zenkova je Rdeča vojska zasedla nad 60 vasi. Dnevni komunikacije sovjetske komande poročajo, da se ruske čete valijo zapadno in južno od Harkova, in da niso več daleč od Poltave in Lozovaje.

Besni nemški protinapadi niso mogli ustaviti ruskega vala proti ovinku Dnjepra, pravi poročilo iz Moskve.

Sovjetska letala v akciji

Na fronti pred Brijanskom so ruske čete večer zaznamovale le malo napredka, toda sovjetski bombniki so zažgali več nemških vlakov v napadih na Novozibkov in Unečo, na prog, ki teče proti Gomelu.

Sovjetski letalci so tudi udarjali na sovražne aerodrome in četne koncentracije pod Harkovom, v velikopoteznem poizkusu, da se popolnoma zdrobi nemško črto v južni Rusiji in zajame na tisoče Nemcev v dolini Donjeca in njegovih dotokov.

Berlin še gori; več Nemcev v Italiji

Brzi angleški mušičji bombniki, ki so v noči med torkom in sredo skozi oblake napadli Berlin, so se vrnili s poročilom, da so se nad nemško prestolico še vedno dvigali plameni kot posledica strahovitega bombnega napada, ki je bil vzprijorjen na Berlin pred par dnevi.

V istem času so zavezniška letala nadaljevala z "mečkanjem" južne Italije.

Iz Rima se poroča, da je vlada poklicala nazaj pod orožje moške, ki so stari 37 let, kar se tolmači kot dokaz, da se je Badoglio odločil nadaljevati z vojno ob strani nacijev. Obenem se poroča, da prihajajo preko Brennerskega prelaza velike mase nemškega vojaštva, ki zavzemajo postojanke v Italiji.

Po tri-tedenskem dopustu, katerega je dobil, ko je bil vpoklican k vojaški službi, bo dne 9. septembra odšel k armadnemu značnemu zboru William E. Bals, sin poznane družine Mr. in Mrs. Bals, Lucknow Ave.

Danes je registracija za primarne volitve

Danes bodo po vseh 33 vardah mesta Clevelanda odprte gotove volilne kočje, v katerih se bo lahko registrirali za občinske primarne volitve, ki se bodo vršile 28. septembra. Kdor je že registriran in se je redno udeleževal volitev, se mu ni treba registrirati. V poštev pridejo novi državljani; oni, ki so postali polnoletni od zadnjih volitev, in pa volilci, ki so se preselili iz ene varde v drugo.

Registracijske postaje bodo odprte v vsaki vardi od 11. ure dopoldne in 3. ure popoldne, in od 5 ure popoldne do 10. ure zvečer. V 23. vardi se bo registracija vršila v East Madison javni šoli na Addison rd., v 32 vardi pa v Memorial javni šoli ter v Nottingham javni šoli.

Kdor bi se danes ne mogel registrirati, bo to lahko storil, ako gre v mestno hišo v urad volilnega odbora do ponedeljka 30. avgusta. Potem bodo volilne knjige do primarnih volitev zaprte.

Z ozirom na to, da sta letos samo dva županska kandidata in da v 10 vardah ni nobenega kontesta za councilmanske nominacije, ni pričakovati, da bo mnogo odziva za registracijo.

SEJA

Nocoj ob 8. uri se v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., vrši seja odbora izletniških prostorov S. N. P. J. Vabi se vse odbornike in društvene zastopnike, da se udeležijo.

POGREB

Pogreb pokojnega Johna Longarja se bo vršil v soboto, ob 9:30 uri jutraj iz Svetkovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Marije na Holmes Ave. in nato na Calvary pokopališče.

ROOSEVELT ZAGOTAVLJA SVETU TRAJEN MIR

Zedinjeni narodi se bodo borili do "absolutne zmage" in enkrat za vselej zdrobili "mednarodno razbojništvo"

POMEMBEN GOVOR PREDSEDNIKA V KANADSKI PRESTOLICI

Včeraj je imel predsednik Roosevelt v Ottawi, prestolici Kanade, govor, v katerem je narodom sveta obljubil, da se bodo zedinjeni narodi borili, dokler ne bo izvojena "absolutna zmaga" in dokler ne bo enkrat za vselej zdrobljena moč "mednarodnega razbojništva."

Zgodovinski moment

Predsednikov govor predstavlja zgodovinsko važen moment, kajti je to bil prvi slučaj, da je predsednik Zedinjenih držav imel govor v mestu, kjer je sedež kanadske vlade. Pozorišče je bila trata pred palačo kanadskega parlamenta, in govor, ki je bil oddajan po radiju širom zemeljske oble, je osebno slišalo poleg članov kanadskega parlamenta okrog 25 tisoč ljudi.

Boj proti ljudski bedi

Na Nemčijo, Italijo in Japonsko je Roosevelt naslovil svarilo, da bodo zvedele "tajne" sklepe, ki jih je storila quebeška konferenca, v edinem jeziku, "ki so ga njih razverženi možgani sposobni razumeti." Obenem je zagotovil ljudstva sveta, da zmaga zedinjenih narodov odpre pot, ki vodi v svobodo pred bedo in pomanjkanjem.

Obracun z razbojniki

Predsednik je ostro ožigosal Nemčijo in Italijo radi njih "zlobne nesposobnosti," razume meti pravice svojih soljudi in "fanatične japonske militaristi" radi enako brutalnega naziranja, potem pa je rekel: "Prisiljeni smo bili poklicati šerifa da razbije toloyajsko tolpo, da se na ta način napravi

Zavezniki so dobili od Amerike že blizu 14 milijard v vojnem blagu

Največji del "lend-lease" pomoči je dobila Velika Britanija, Rusija pa je na drugem mestu

Včeraj je bilo v Washingtonu objavljeno poročilo glede pomoči, ki so jo dobili do danes zavezniški narodi od strani Zed. držav, iz katerega je razvidno, da je vojno blago, ki so ga ti narodi dobili od nas, vredno blizu 14 milijard dolarjev.

Pospesevanje zmage

"Ta blagovna pomoč donaja bliže dan končne zmage, se glasi pismo predsednika Roosevelta na kongres, ki ga je priložil četrtletnemu poročilu o izvajanju "lend-lease" zakona.

Kot razvidno, je blagovna pomoč v letošnjem juliju znašala več kot milijardo dolarjev. Ampak predsednik je izrazil zadovoljstvo z uspehi.

"Sicilija je padla," piše Roosevelt. "Fašistični diktator je strmoglavljen. Sile združenih narodov so prvič na domači zemlji sovražnika, in podjarmljeni narodi nacijske Evrope sedaj vedo, da evropska trdnjava ni nepremagljiva."

konec razbojništvu v družbi narodov. "To pot hočemo biti gotovi, absolutno in nepreklicno gotovi, da razbojnike enkrat za vselej naučimo nauka, ki so ga potrebni. To pot bomo obračunali z njimi."

Obljuba trajnega mira

Predsednik je izjavil, da so zedinjeni narodi soglasni v tem, da more edino "resničen in trajen mir" upravičiti žrtve sedanjih vojne, potem pa je dostavil, da je konferenca v Quebecu razmotrivala tudi o povojnem svetu, vendar navedel ni nobenih podrobnosti.

Tozadevno je rekel le, da se s sličnimi načrti najbrže bavi na tucate narodov in na stotine mest širom sveta.

Ironija za pesimiste

Iz Rooseveltovega govora je dihala velik optimizem glede vojnih operacij, in ironično se je dotaknil tistih, ki so svoj čas svetovali, da se Amerikanci umaknejo z Atlanskega in Sredozemelskega morja, ko so Japonci zasedli "par skalovitih pik v Aleutskem otočju."

Svoje ironične opazke je predsednik podkrepil z opozorilom, kaj se je zgodilo z Japonci na Kiski in Attu.

"Reklo nam se je," je izjavil predsednik, "da se Japonci nikdar ne podajo. Ampak z njihovim divjim umikom smo prav tako zadovoljni."

Roosevelt je znaten del svojega 15-minutnega govora posvetil Kanadi ter je rekel, da se Amerikanci in Kanadčani danes prav tako borijo rama ob rami, kot so v mirnem času skupaj delali in se igrali.

Značilnost pomoči v blagu

Predsednik je opozoril na značilno dejstvo, da je kongres to pot s sprejemom zakona za blagovno pomoč dal jasno razumeti, da Zed. države nočejo nikakih vojnih dolgov, ki bi ogrozili mir v bodočnosti. "Zmaga in mir sta edini novec, s katerim se nam to pomoč lahko povrne."

Poročilo kaže, da je bila do 31. julija izdana vsota \$13,078,389,000. Vsota \$9,882,000,000, ki je bila izdana do konca junija, je razdeljena kot sledi:

- Velika Britanija, \$4,458,000,000;
- Rusija, \$2,444,000,000;
- Afrika in Srednji vzhod ter Sredozemlje, \$1,663,000,000;
- Kitajska, Indija, Avstralija in Nova Zelandija, \$1,183,000,000;
- in vsi ostali narodi, \$484,000,000.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondev in vojno-varčevalnih znamk!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (GENE NARONINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

NEJASNOST, KI VZNEMIRJA

Konferenca v Quebecu je končana. Vršila se je za zaprtimi duri, radi česar se ne more nihče pritoževati, kajti sredi gigantne borbe, v kateri je na tehtnici usoda milijonskih narodov, se ne more dovoliti, da bi ušesa sovravnika dosegle informacije, ki bi mu lahko neizmerno koristile in pomenilo izgubo nešteti življenj na naši strani. To zlasti velja za posvetovanja in sklepe vojaškega značaja. Tajnost v tem pogledu je umljiva in potrebna.

Toda kar vznemirja mnogo ljudi, je tajinstvenost, s katero je konferenca obravnavala politična vprašanja, ki so v neposredni zvezi z našo borbo, ki je borba med dvema totalno nasprotnojučima si političnima idejama: svobodo in diktaturo, demokracijo in fašizmom. To neprijetno dejstvo vznemirja mislečo javnost v demokratičnih deželah, kajti zdi se, kakor da anglo-ameriški voditelji smatrajo publiko za otroke, katerim se ne sme "preveč povedati." Ljudje naj enostavno zaupajo voditeljem, ki vedo, kaj delajo in kaj je dobro zanje.

Predsednik Roosevelt je v govoru 28. julija n. pr. rekel: "Iste vrste skrbno planiranje, ki je prineslo zmago v severni Afriki, je potrebno, ako hočemo izvojevati zmago, ki bo trajala... Združeni narodi so edini v tem, da sedaj ni čas, da bi se spuščali v mednarodne razprave glede vseh pogojev miru in podrobnosti bodočnosti."

Ako bi bili združeni narodi res edini v tem, da sedaj ni čas za take razprave, bi izjava imela kak pomen. Toda jasno je, da temu ni tako. Baš odsotnost ruske reprezentacije v Quebecu, bodisi, da je bila upravičena ali ne, bodisi, da je bila krivda zanjo na anglo-ameriški ali ruski strani, dokazuje, da združeni narodi ravno na polju političnih vprašanj niso edini.

Celo več: iz tega, kar je znano v javnosti, ni mogoče dognati, kakšen je anglo-ameriški program, ako tak program sploh obstoji. Vprieo zastrtih in izbegavajočih izjav, ki prihajajo od merodajnih voditeljev v Washingtonu in Londonu, je javnost prisiljena k ugibanju na podlagi raznih potoz, dozdevno važnih in nevažnih, ki so si često medsebojno v nasprotju in še bolj pogosto v kričečem nesoglasju z deklaracijami naših voditeljev.

Tipičen primer takega kričevega nesoglasja, ki mora iti na živce vsakemu pravemu demokratu, je brezkončna obzirnost in skoro lakajška uslužnost, ki karakterizira anglo-ameriško diplomacijo v njenih odnošajih s španskim fašističnim rabljem gen. Francom. Zadnja epizoda v tem žalostnem poglavju demokratične diplomacije je bila v javnem tisku baš te dni.

Franco, ki se ima zahvaliti za svojo oblast, edino Hitlerju in Mussoliniju, se je obrnil na Anglijo in Ameriko s prošnjo, da ga založita z orožjem, ker se očitno boji, da prihaja dan, ko mu bo špansko ljudstvo predložilo račun za neizmerno gorje, ki ga mu je prizadjal. Med Francom in britskim poslanikom v Madridu so se vršili tozadevno razgovori, pravi časnikarska vest, nakar je bila Francova želja sporočena vladam v Londonu in Washingtonu, ki sta jo baje odklonili. Pomnite: "baje odklonili," ampak nikjer nobene merodajne ali uradne izjave, da se je to res zgodilo, in še manj, da se je Francovo akcijo označilo za to, kar je: podla nesramnost!

Megla, ki zastira anglo-ameriške odnošaje s svobodnim francoskim gibanjem, je danes še ravno tako gosta kot je bila v dneh, ko se je maršal Petain, ta senilni oboževalec fašizma, javno solnčil v dobrotljivosti zapadnih demokracij. Francoski odbor za narodno osvoboditev, čigar politični vodja je general De Gaul, je še vedno nepriznan, vsled česar je upravičena sumnja, izražena pred par dnevi od francoskega publicista Pertinaxa v New York Timesu, da še vedno obstoji možnost, da bomo delali s Petainom, čim naše čete pridejo v Francijo.

In kaj naj pomeni vest, ki je bila po Associated

NEWYORŠKA PISMA

Piše Frank Kerže

V DVEH DOLINAH

Danes začnem svoj članek z znano ribniško pripovedko o konju, ki se je bil izgubil. Gospodar je dobro vedel kje je, pa je rekel, da ga gre prej iskat v drugo dolino, četudi ve, da ga ni tam. Navaden človek se pri tem malo nasmehe in zadeva je končana.

Stvar pa ni tako enostavna, če jo premislimo malo globlje. Recimo, da bi bilo res tako, kakor nam pravi pripovedka. Če je človek vedel, kje je konj, pa ga je šel vseeno iskat drugam, ni tako nekaj smešnega, ampak nekaj resnega. Mogoče je dvoje. Ali človek ni normalen, ali pa zasleduje s tem gotove cilje in namene, ki so po svoji naravi taki, da se ne sme ž njimi v javnost.

Seveda pridem s tem zopet na naš SANS, četudi je v zadnji izdaji "Proletarca" polemiziral z mano najprej urednik in za njim znani collinwoodski rojak Durn. Vse sem dobro prečital, kar sta mi povedala in potem vprašal samega sebe: ali si kje v svojih člankih zapisal nekaj, kar ni res? Ali ti urednik Proletarca in dopisnik Durn očitata kaj takega? Nak, tega ne najdem nikjer. Ne pravita, da ni res, kar pišem, ampak tako bi rada, da bi ne pisal več o tem.

Kolikor jaz vem, sem jaz edini, ki pišem tako. Res je sicer, da se izpodtakne večih tujdi-Ameriška Domovina ob SANS, ampak vselej iz čisto drugega razloga. Meni je do tega, da ustvarimo politiko značajnosti, pravice, napredka prema smernicam, ki nam danes kažejo bodočnost. Sem za to, da se pride v javnost s čistimi principi in jasnimi zahtevami in da naš narod igra vlogo, kakoršna mu gre. In kar je glavno: da odbor SANS-a vodi ljudstvo v prave smeri, ne pa v dvomljive fraze, ki ne pomenjajo nič.

Če mi torej nikdo ne more očitati, da ne pišem resniče, smatram za svojo dolžnost, da grem dalje, pa magari čisto sam. Dostikrat v preteklosti sem molčal na račun takozvanih sloge, pa sem izprevidel, da to ni dobro. In prav posebno ne v takih časih, kakor so danes.

Kaj ne vidite, kako se igračka z narodom? Kako se meče vse mogoče fraze v javnost, da izgleda oddaleč kakor dobro obdelano polje, pogled od blizu pa ti pokaže čisto navadno rutinsko delo, o katerem bi bilo vseeno ali ga vidimo ali ne?

Dve dolini ste—in ljudje v vodstvu zgoraj, v sredi in spodaj delajo eno in tisto napako: rešitve iščejo tam, koder je ni.

Press javljena iz Moskve, da je zastopnik Rusije, ki je bil poslan v Alžir, da upostavi stike s francoskim odborom za narodno osvoboditev, moral čakati dva meseca, predno je dobil vizo, in da se je to zgodilo radi intervencije ameriškega državnega departmanta?

Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kaj definitivnega glede poročilo iz Londona, da je angleška vlada prepredila potovanje dr. Beneša v Moskvo, kamor je želel iti, da v imenu češkoslovaške zamejne vlade podpiše vojaški sporazum s Sovjetsko unijo. In zakaj se v javnosti ne razjasni ozadje poročila, ki ga je korespondent New York Timesa poslal iz Londona—da je Moskva vznemirjena radi povojnih načrtov zapadnih demokracij, ki da nameravata organizirati blok desničarskih držav—sanitarni kordon—proti Rusiji?

Vse to so stvari, ki jih ima ljudstvo v demokraciji pravico vedeti, kajti negotovost in nejasnost glede tega, kakor naj se organizira svet po vojni, se bo maščevala nad bodočimi rodovi, prav kakor danes plačujemo za kratkovidnost mož, ki niso znali organizirati sveta za mir po zadnjem svetovnem konfliktu.

Njihove adrese gredo v napačno dolino.

Torej dve dolini. V prvi je Rusija, v drugi Anglija in Amerika. Človek bi od svojega naroda pričakoval, da pojde h svojim, to je k Rusiji.

Rusi so tisti, ki vodijo svetovni boj in zmagujejo polagoma, toda sigurno. Rusi so strli želo nacizma in fašizma, oni so zaustavili pohod, ki je pomenjal sužnost za ves svet.

Naravno bi bilo, da bi šli do njih s svojimi problemi prav kakor so šli Čehi pod vodstvom najboljšega diplomata, kar ga premorejo zavezniki: Beneša.

A kaj se godi? Slovenci so se začeli zategati k Angležu Churchill. Bilo bi smešno, če bi ne bilo žalostno. Anglež se bo potegnil za pravice Slovencev, Jugoslovancev ali Slovanov sploh! Od kdaj pa? Ali mi more kdo pokazati eno samo gesto naklonjenosti Angležev do Slovanov? Ali smo kdaj vsi skupaj dobili toliko od njih, kakor je za notom črnega?

Da, dobili — po glavi. Bom kar začel z dokazi, ki so se odigravali pred našo lastno hišo. Ali veste za tako zvani koroški plebiscit treh con? Veste, kaj ne in tudi to vam je znano, da smo Slovenci izgubili v vseh treh conah. In če vse to pomnite, pa dodajte še to, da smo izgubili zato, ker so Angleži pri tem plebiscitu pomagali Italijanom, kakor od vselej. In Italijani so pomagali seveda Nemcem—pa je šlo vse po gobe.

Se spominjate bojov poštene Američana Wilsona, za Reko in naše Primorje? In ali se spominjate enega samega glasa od strani Anglije, da bi se bila zavzela za naše pravice in našo zemljo? Še danes živeči Lloyd George je pomagal jako dosti Grkom, nam pa in ostalim našim slovenskim bratom odžrl, kjer in kakor je mogel. Zakaj ne pozabite nikdar, da je bila Anglija vselej z Italijo, vselej z Grško in vselej z vsemi, ki so se borili proti nam. Anglija je hotela, da gospodari vsemu svetu in zato je dosledno podirala vse, kar je bilo slovenskega.

Ali se spominjate balkanskih bojov pred prvo svetovno vojno? Da ni bilo Anglije, bi bil Carjigrad bolgarski in Dardanelle naše in Solun velika jugoslovaška luka. A pritisnila je moč Anglije. Grki so dobili vse, Slovani pa po nosu.

Ali se spominjate osvobodilnih vojska iz let okoli 1876, ko se je rodila neodvisnost dveh jugoslovaških držav na Balkanu—Srbije in Bolgarije? Ruska armada je stala pred Carjigradom, močna in zmagovita. In Anglija se je začela bati za svojo kontrolo nad Dardanelami—zbrala je vse svoje "pristaše" in uničila so osvobodilno delo velike Rusije. Še več: oblegali in zavzeli so znano rusko trdnjavo Sevastopol ter ga držali tako dolgo, da so za politično mirovno mizo uničili vse, kar bi lahko pomenjalo zmago velike Rusije za vse Slované in posebej še za Jugoslovance.

Kako so Angleži rešili vprašanje Sudetov v Čeho-slovaški? Kdo je imel zveze s Poljaki—ti pa zopet z Hitlerjevo Nemčijo? Kdo je oboževal Hitlerja in povzročil današnje svetovno zlo? In da preidemo na malo 'ože stališče: kdo je napravil Mihajloviča za nekega mističnega junaka, podobnega Lawrence of Arabiji? Kdo mu je dal vso reklamo? In nazadnje: kdo vodi politiko jugoslovaške vlade v Londonu? Ali mislite da kralj Peter II ali njegovi ministri? Kdo daje smernice za jugoslovaško politiko in ž njimi vso zlo, tako zlo, da ga niti ne pojmite danes? Vsi tisti, ki se borimo za jugoslovaško edinstvo, pozabljamo, da niso Srbi tisti, ki se upirajo, pač pa — Anglija. Zakaj pa?

Zastran tega, da kontrolira vsaj del Balkana, če ne more vsega. In pa zato, da proda Slovence in Hrvate, ali Italijanom ali habsburškemu Otonu—samo da ne bodo zedinjeni in močni v združeni Jugoslaviji, katera bi morala imeti združene vse južne Slované in vso zemljo, kar jo spada nam.

Ko je Anglija uspela, da je zasekala dovolj globoke rane med Srbe in Hrvate, je sugerirala ali bolje: zapovedala jugoslovaški vladi, kako naj reši sebe in svoje vprašanje. Prišlo je ministarstvo Božidara Puriča, kateri je velik oseben prijatelj angleškega zunanjega ministra Antona Edena. In zato je dobil Eden veliko priznanje v vsem diplomatskem svetu, kar ga je zbranega v Londonu. Pravijo mu namreč "boter" ali "kume" nove jugoslovaške vlade.

S tem kumovanjem se je zasekala globoka brazda v razmeje jugoslovaške Anglija čuti, da Rusija dobiva moč v srednji Evropi in na Balkanu, pa izkušša rešiti zase, kar bi se dalo. Politika Anglije gre tako: Če Rusija zavzame del Rumunije in Bolgarije—iz katerega napravi mogoče sovjetsko republiko, potem bi bilo mogoče rešiti srbsko kraljevo dinastijo s tem, da se ji da srbske in deloma srbo-hrvaške pokrajine. Ostanje še vedno Hrvatje in Sloveni—če vsi ne, pa kolikor jih bo. Te se dene pod angleški vpliv—to se pravi: ali pod vpliv Italije, ki je vselej z Anglijo ali pod vpliv kake avstrijske formacije. Vsaj se dela tudi na tem polju dosti in Oton habsburški ima dosti pristašev med Slovenci, nenaavadno dosti po zlasti med Hrvatji, koder je vsa katoliška orientirana masa okoli njega. Zakaj vedite, da je Pavelić v Hrvatski samo predhodnik tistega, ki ima priti—eden izmed Habsburgovčev.

Obračati se v napačno dolino za rešitev našega naroda pomenja, dati mandat v roke tistim, ki niso bili in ne bodo nikdar za nas. S tem se dela ogromna napaka in še več: narod se enostavno slepi, kakor da se res dela nekje zanj.

Sam ne vem, kako bi se rekle ljudem, ki gredo mimo svojega do tujega. Zakaj se ogibamo Rusije in njenega vpliva? Vse gre za njo—vlade v izgnanstvu iščejo druga za drugo njene naklonjenosti in njene pomoči—mi pa najbližji, gremo mimo.

In še nekaj zraven tega. Mešto, da bi ob vsaki priliki in povsod šli združeni s Hrvatini

Srbi, smo začeli nastopati—sami. In s tem podiramo sami sebe in svoje.

Če zaigramo s tem vse, kdo bo prevzel odgovornost? Anglija za Slované ha-ha-ha in ha. Amerika? Za Fince—da, za Jude—Bog jim jih žegnaj—da—vsaj jih je skoro polovica v vladi, četudi jih ni več ko štiri odstotke v vseh naših državah.

Za druge—da, za Slované? Ali najdete enega samega Slovanca v vseh kabinetih Rooseveltovih in v vseh oddelkih vseh mogočih abeced, kar se jih je rodilo za časa te administracije. Ali ima en sam Slovan v naših državah toliko "pula" kakor ga ima Oton Habsburški, ali če hočete zategadelj: Franco v Španiji, Giraud v Franciji,—pa kaj bi pravil.

Še je naš čas—pojdemo do svojih bratov Rusov, da ne pojdejo ti mimo nas, kadar pride naša ura.

Izjava dr. Beneša

Nemčija je izgubljena... LONDON, 18. avgusta (UP).

—Edvard Beneš, predsednik Čehoslovaške republike je pozdravil oddelke češke armade, ki so prispele v Anglijo iz Srednjega Vzhoda, da stopijo v vrste čehoslovaške vojske na Angleskem, ter v svojem nagovoru izjavil, da se bo Italija kmalu zrušila in da je tudi Nemčija "že izgubljena in premagana".

Dr. Edvard Beneš je dejal: "Vsi vodilni nemški politiki in tudi vojakovi to danes že dobro vedo. Vse kar jim je danes še ostalo, je upanje, da bodo s spretnim spletkarjenjem uspeli doseči mir pod takimi pogoji, da ne bodo preveč očitno v skladu z zavezniško zahtevo brezpogojne predaje".

Dr. Beneš je tudi prerokoval, da bodo Nemci kmalu začeli umikati svoje čete iz Ukrajine, da bo to umikanje izvedeno z največjimi težavami in v največjem obsegu, nakar bodo Nemci poskušali zgraditi nove bojne črte na Balkanu, v Franciji in v severnih predelih Evrope.

Izjavil je, da se bo Nemčija zrušila prav kakor Italija — "nepričakovano, kar naenkrat in popolnoma".

Štiri leta vojne

Napisał John Crown (Copyright, 1943, Overseas News Agency, Inc.)

Dne 1. septembra bo štiri leta, odkar se je začela druga svetovna vojna, toda neglede na ta uradni začetek, se je mir končal že pred 12 leti, ko je Japonci zasedli Mančukuo; 6 let je od takozvanega "kineškega incidenta" v Peking; 8 let je, odkar so Italijani napadli Abesinijo, a pred 7 leti je izbruhnila državljanska vojna v Španiji. Vedno bolj postaja jasno, da bodo zgodovinarji v bodočnosti smatrali, da se je s temi prejšnjimi spopadi v Aziji, Afriki in Evropi začela druga svetovna vojna.

Toda šele, ko se je začela prava evropska vojna so se začele sive Hitlerjeve armade skozi Evropo in vsak dvom o neizogibnosti splošnega svetovnega spopada je izginil.

Akoravno je mnogo sličnosti med to novo svetovno vojno in ono od leta 1914, je razvoj pokazal vendar tudi precej bistvenih razlik. Kar se kajzerjevimi armadam ni posrečilo v letu 1914, se je pokazalo za Hitlerjeve mehanizirane divizije in njegovo Luftwaffe majhen problem — beseda "blitzkrieg" je

ŠKRAT

Matejev Matija je prišel v muzej, kjer se je ustavil pred začuden pred marmornatim pom, ki je predstavljal starega vojaka. Temu vojaku je maršal nos, uho, leva roka in desna noga, spodaj pa je bil napis "Zmagovalec". Matejev Matija se je popraskal za ušesom in dejal: "Zdaj bi rad videl, kakšen je bil šele premaganec!"

A: "Moja hči šteje šele leto, pa je že zaročena."
B: "To ni nič. Moja hči ima komaj 18, pa je že zaročena..."

Gospodinja: "Če nanosite kleti premoga, dobite obed."
Berač: "Kaj bi pa moral storiti, da bi mi dali samo zajtrk gospa?"

prešla v posest najpreprošnih ljudi.

Prvo neprijetno presenečenje v primeri z letom 1914 je bila paratni mir francoske vlade in maršalom Petainom... in slavnega zdravilišča Vichy začelo zveneti nezdravo... Italija je napadla Francijo, ko je bila slednja že poražena in predsednik Roosevelt je gorčeno obtožil Mussolinija, je Francijo zabel v hrbet, tem je Luftwaffe bombardirala London, toda Britanci se niso pognili in Nemci niso mogli vesti invazije.

V letu 1941 so padle še Jugoslavija in Grčija, kjer so Nemci pomagali Italijanom zavzeti deželo, katere Italijani niso mogli premagati. Paratisti so se to še zavzeli otok Kreto.

Dne 22. junija so Nemci napadli Rusijo, s čimer je bila končana ona neverjetna Hitlerja in Stalina, v kateri sta oba skrivala svoje resnične namene. Diplomacija ni bila uspešna, ustvariti prijateljstva med donom in Kremljem, toda Hitlerjev napad v nedeljo je to hitro popravil.

Kmalu nato, dne 9. avgusta 1941, sta premier Churchill in predsednik Roosevelt proglašali Atlantski čarter, ki je eden najbolj dramatičnih udarcev v svetovni vojni ideologiji.

Napad na Pearl Harbor, dne 7. decembra je prinesel vojno napoved proti Japonski in v tem proti Nemčiji in Italiji. V začetku je imela Japonci iniciativo v rokah in je sila uspeha do uspeha. V prvih mesecih leta 1942 je padla Manila, Singapur, Bataan, Corregidor in vsa vzhodna Indija s svojimi otoki.

Po težkih bojih v poletju 1942 so Rusi pozimi strahovito porazili nemško armado pri Stalingradu in zajeli 320.000 Nemcev. V januarju 1942 so prispele v Evropo Amerikanci v severno Italijo. Na 8. novembra istega leta je ameriške čete izvedle invazijo na francoskih kolonij v Severni Afriki in v maju 1943 je bila vsa dovršeno z zavzetjem Tunisa in Bizerte.

Iz Severne Afrike so zavzeli ki očistili Sredozemsko morje, katero je Mussolini bahavo imenoval "Mare nostrum". Invazija na Sicilijo je kmalu popadla fašizem in njegovega Duceja. Čimer se je začelo v Italiji tudi drugod po svetu izbrisati dobe fašizma.

Nemške težave v trgovskih odnošajih z Balkanom

LONDON, 17. avgusta (NY-T) — Važni švedski gospodarski časopis "Industria" pravi v nekem članku, o katerem poročajo Office of War Information, da zahtevajo balkanske dežele zdaj v svojih trgovskih pojanjih z Nemčijo večjih garancij in računajo tudi višje cene za svoje proizvode — tako nameravajo vsaj deloma nadomestiti izgube iz prejšnje dobe, ko so Nemci svojevoljno narekovali izredno ugodne pogoje, in jih tudi dobili.

"Noben narod noče trajno nositi bremena vojnih stroškov drugega naroda", pravi švedski list. Nemški dolg v kliringih je narasel na ogromne zneske, katere cenijo na 10,000 milijonov mark, ker je nemška industrija nezmožna dobavljati industrijsko blago deželam, ki imajo kliring z Nemčijo.

V začetku so Nemci poskušali, glasom lista "Industria", izenačiti svoj kliring s tem, da so izvažali različno blago, ki je bilo njihovim upnikom sicer nepotrebno, katero so pa pod nemškimi pritiskom vseeno morali sprejeti. Zdaj pa tudi teh nepotrebnih stvari ni več na razpolago za izvoz.

Industria pravi, da je jasno videti kako so postale balkanske dežele v svojih gospodar-

Obsodbe v Ljubljani

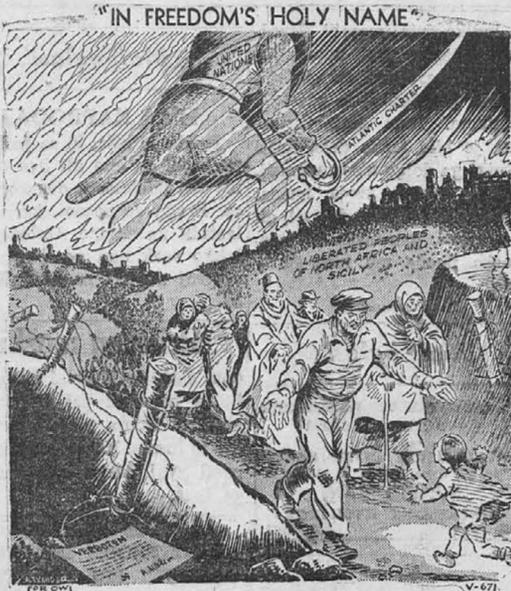
Jugoslovanski informacijski center v New Yorku nam poroča: Glasom izvirnih vesti iz domovine, katere smo te dni prejelih po podtalnih kanalih, so bili od vojaškega sodišča v Ljubljani obsojeni na dosmrtno ječo v mesecu aprilu naslednji Slovenci in Slovenke:

- Majda Vrhovnik, Ljubljana;
- Srečko Pleško, Ljubljana;
- Franc Černe, Spodnji Kašelj pri Zalogu;
- Jakob Pristavec, Podpac;
- Milan Molek, Črna vas pri Ljubljani;
- Frančiška Jevc, Črna vas;
- Josip Glasič, Črna vas;
- Anton Boltežar, Črna vas;
- Matija Vajda, Črna vas;
- Franc Zitnik, Črna vas;
- Ferdinand Javornik, Ljubljana;
- Gvidon Javornik, Ljubljana;
- Ana Ferjan, Ljubljana in
- Andrej Maslo, rojen v Waukeganu, Illinois, U. S. A.

Kupujte vojne bonde in vojno-varovalne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

skih pogajanjih z Nemčijo bolj odporne. Madžarska je nedavno sklenil z Nemčijo trgovski dogovor, ki dovoljuje Madžarski, da že zdaj oddaja naročila za stroje, transportna sredstva in surovine, katere bo morala Nemčija po vojni dobaviti na prvem mestu.

Svedski list pravi, da je Nemčija jako nerada sprejela ta pogoje...

MLADA BREDA

POVEST

SPISAL DR. IVAN PREGELJ

(Nadaljevanje)

Nevede skoro je pritishnila otroka, da je zajecal.

"Kaj se kremžiš," je dejala in ga stresla. Dete je razvilo ročico. Prav blizu je bil likalnik, svetil se je. Kdo ve, kako se je dete doteknilo razbeljenega železa. Zacvrčalo je, in dete je zajekalo. Katra je razburjena stopila od okna.

Zunaj pa je Anica zaslišala otrokov jok, pustila Pušarja in skočila v izbo.

"Zakaj joče?" je vprašala skoro sovražno, ker je bila razburjena.

"Kaj vem?" je odvrnila tašča.

Mati je začela tolažiti dete. Toda dete je jokalo in jokalo ter se ni dalo utolažiti.

"Nekaj mu je!" je mislila Anica, odnesla otroka v sosedno sobo in ga razvila. In tedaj je opazila, da je opečen po prstih. Skočila je k vratom.

"Ali vas ni sram," je viknila s solzami v očeh proti Katri, "opekli ste ga!"

Katra jo je pogledala zaničljivo. Premišljala je, ali naj se opraviči ali ne. Tu je vstopil Pušar. Anica je odšla k otroku, namočila mu rano z oljem in jokala: saj je trpela dvojno bol. Ko je bila otroka nekoliko utešila, je vzela zibelko in jo odnesla gori v svojo sobo. In ko je dete zaspalo, je zaprla vrata v sobo s ključem. Sama pa je poiskala Marjanico in ji s solzami potožila, kar se je bilo zgodilo.

Katra je bila odpravila Pušarja. Bila je videti bleda in jezna, in ko je ugedala Anico, je rekla:

"Nalašč ga pa nisem, da veš. Pa pazi drugič sama nanj."

"Saj bom!" je dejala Anica. Katra je odšla v svojo sobo in mrmrala:

"Le čakaj, danes ga nisem nalašč, prihodnjic ga bom, da ne boš vsaj rekla zastoj, da ga nalašč."

Anica pa je začela od tistega zopet nekako prihajati k zavesti, da na Peči ni vse varno za njo. Dolgo v noč je mislila, kako bi najbolje varovala in čuvala otroka.

Dete je spalo nocej nemirno in proti volji je Anica plakala in poljubljala je otroka. Toda ta njena sedanja ljubezen je bila grenka. Samo bala, bala se je neizrečeno za dete.

In ko se je proti jutru dete zopet prebudilo, ga je nosila dolgo, da so jo že roke bolele. Potem pa je stopila k omi sivo-rjavi sliki večne vsevednosti in je padla na kolena in dvignila dojenčka k sliki ter zaprosila: "Čuvaj mi ga, čuvaj! Čuvaj njega in mene!" In dete je za-

spalo. Anica je legla, in mimo oči ji je dahnil prvi motni soj jutra, prvi klic drozga je udaril na njeno uho in potem je zaspala...

23. Mačka

Približala se je bila Velika noč. Najlepše vreme je bilo zunaj. Smejal se je solnce z neba, in smejale so se trobentice po travi. Za grmovjem je poizkušala duhteti vijolica, in na

tokavah so zvonili zvončki. Zgora, kjer so bile senožeči, se je valil dim. Ljudje so trebili in zažigali mah in suhljal. Čuti je bilo veselo vriskanje, ko da je čas trgatve. Ljudje in živali in rastline so čutili dih mladosti. In še oni, ki so hirali od starosti, so se veselili, češ: za letos smo jo prestali. In s solzami v očeh, in mnogi s kesom v srcu so jemali slovo od nje, ki je bila prelepa in zadnja, ko sanja o davni, davni mladosti.

Na vasi je bilo zazvonilo na veliko soboto. Anže je bil v senožeči in je pasel. Ko je zaslišal zvonove, je zavriskal. Potem je začel premišljati, kdo da ponese pri procesiji bandero. In domislil se je, da je na Kovačevem vrsta. Rahlo zavidanje se je vzbudilo v fantu. Neizrečeno rad bi bil nesel bandero sv. Lucije. Rajni Lovrič ga je nosil v eni roki, drugi nihče. Kovačev pa je stavil, da ga ponese. To je mislil Anže in se ozrl doli na Peč.

Izvil si je piščal in začel piskati. Tedaj je prišla doli na Peči iz hiše Jerica. Anže je piskal in si mislil, kdo ve, ali ga čuje. In ona ga je čula. Položila je glavo ob roki, ko da se ji dremlje.

"Aha," je dejal Anže, "pravi, da ne smem še piskati, da Bog še ni vstal!" In pognal je piščal v stran in se zagledal doli na vas. Kmalu so se bili začeli ljudje usipati iz cerkve, in Anže jih je motil in pripominjal sam pri sebi:

"Kako gre Pečan, tisti, ki pravi 'hudnič,' da ne zakolne, pa Francelj je tudi šel k maši. Kam, kam tako hitro Melanova? Ti presneti fant! Da, Lahov je. Pa dolgo sabljo ima. Kaj je že oficir? Onega drugega pa ne poznam, ki govori s

Sirkovo. Tam je pa naša Marjanica. Pa kdo gre neki z njo? Prav nič ga ne poznam!"

Fant je motril odslej venomer samo Marjanico in njenega spremljevalca. Videč, da je tudi tujec zavil z Marjanico na Peč, je postal še pozornejši.

Hipoma pa mu je šinila rdečica v obraz in je skočil kvisku in se ozrl po čredi.

"Mogoče pa le ni!" je dejal za čas. Ali ni mu dalo miru, in

kmalu je odgnal živino proti domu.

Po poti, ki se mu je zdela danes silno dolga, si je preganjal dolgčas s tem, da je štel gumbe pri suknjiču: je, ni, je, ni, je!

"Je!" je zaključil in mislil: "Če je, zakaj je neki prišel? Ali se je kaj zgodilo?" In zopet je začel Anže dvomiti in je štel gumbe narobe. Pa so zopet rekli: je.

(Dalje prihodnjic)

Točna postrežba

Trgovcem, obrtnikom in posameznikom bodo zastopniki "Enakopravnosti" točno in zadovoljivo postregli, najsiho pri oglaševanju ali poročevanju novic, ako jih pozovete, da se pri vas zglasijo.

Za st. clairsko okrožje ter za newburško in zapadno okolico je zastopnik:

Mr. John Renko, 1016 E. 76 St.

Za collinwoodsko in euclidsko okolico:

Mr. John Steblaj, 1145 E. 169 St.,
IVanhoe 4680

Ali se boste morali vrniti k starim metodam pranja?

Ni vam treba skrbeti, da bi se morali vrniti k starim metodam pranja, absolutno ne, ker vaš električni pralnik bo za vas nadaljeval delo, ako mu posvetite vso primerno pažnjo.

Vi ne bi mogli pogrešiti pralnika—ne v teh dneh—ko se toliko več pere doma. Zato pa toliko bolj skrbite nanj, ker ga ne morete nadomestiti do po zmagi.

Upamo, da boste vedno —

1. Ne obkladajte ga preveč. Ko je pralnik napolnjen do vodne linije, dodajte mehčilo in potem milo. Začnite žehitati in kadar je dovolj milnice, vložite perilo, kos za kosom, dokler je dovolj prostora za vse in se perilo lahko obrača.
2. Potegnite perilo skozi ovijač, kos za kosom in glejte, da ne bo v sredi na kupu. Ako imate težko tvarino, odvijte ovijač. Pazite na gumbe in zaponke, da ne poškodujejo kavčuka.
3. Kadar ne rabite pralnika več, odvijte pritisak ovijača, dobro počistite notranjost pralnika, pokrijte ovijač in pralnik, ko sta se posušila.
4. Glejte, da bo električna žica v dobrem stanju in vdenite novo takoj, ko bo stara izrabljena.

NOVI SVET PONUJA SVOJO KRI LJUDSTVOM STAREGA SVETA

• Ali naj manj storimo za ljudstvo Evrope kot pa smo storili za njih vinograde? Pred več leti, ko je kuga uničila njih vinograde, se je tja poslalo ameriške cepitve, da bi se ozi-
velo trtno industrijo v stari domovini. Evropske trte so bile oživljene in zboljšane, ker je bila ameriška trta, ki je bila prvotno od tam, ojačena tukaj.

Danes, ko še večja kuga uničuje ljudstva širom vsega sveta, prostovoljno nudijo Amerikanci, domačini in potomci vseh prepričanji, pot do povratka življenja kot del Ameriške rekonstrukcijske misije; ne samo v Evropi, pač pa po vsakem delu sveta, kjer so potrebne naše zaloge in naše ideje.

Amerikanci prihajajo — z zdravniškimi zalogami in jedili, z semenom in gnojilom, z kmetijsko živino in orodjem. Še bolj važno pa je to, da mi prinašamo zalogo demokratičnih idej za ves novi svet!

Ali je vam to znano?

Ali ste vi čitali knjigo Two-Way Passage, izpod peresa Louis Adamića, ki predlaga, da bi mi osebno prenesli ameriško izkušnjo v Evropo?

Kolegiji sedaj nudijo posebne tečaje, da pripravijo ljudi za to vitalno delo.

Washington se živahno pripravlja, da nudi to priliko v pomoč našim dobrim sosedom onstran morja. Javnost se zanima za to priliko, da bi napravila načrt za mir in zmago vojne s tem, da bi se odvzelo navad-

nemu ljudstvu osišča voljo do nadaljnjega bojevanja.

Te ideje so postale zaželjive in praktične; tako ameriške v uvajanju in tako univerzalne v sprejetju.

Mi želimo, da bi se vi—sleherini—seznanili s to idejo. Eno leto po predlaganju te ideje, je Louis Adamić izdal v brošuri "This Week" članek "After Victory—What?" (Po zmagi—Kaj?), ki je kratko in jedrnat poročilo o tej predlogi, ki je bila ojačena z obširno diskuzijo. Z zanimanjem boste čitali ta članek. Vi bi se morali takoj seznaniti s tem načrtom za zmago in mir. Pošljite 10c za pokritje stroškov tiskovine in poštnine in pošljite na:

New World Committee of World Peaceways, Inc. 103 Park Ave., New York, N. Y.

PUSTOLOVŠČINE

**DOBREGA VOJAKA
ŠVEJKA
V SVETOVNI VOJNI
JAROSLAV HAŠEK**

(Nadaljevanje)

"Komu — čemu se smejete?" je kričal z vozička. "Jaz vas že naučim! Nikar se ne igrate z menoj! Vi me še ne poznate!" Nadporočnik Lukaš je jezdit in poleg njega je korakal bistro švejk, kakor bi ne mogel počakati trenutka, ko se zgrabi s sovražnikom.

"Ali ste opazili, gospod obraljtant, da so nekateri ljudje res kakor muhe?" je govoril švejk. "Niti trideset kil ne nosijo, a ne vzdržijo niti toliko."

Končno so dospeli do kraja, ki je bil določen za počitek in kjer so vsi dočakali juho in meso nesrečne krave.

"To kravo bi bili morali vsaj štirinajst dni poprej vložiti v kis, a če že ne te krave, pa vsaj tistega, ki jo je kupil," je prolasil švejk.

Od brigade je prikalopiral kurir z novim poveljem za 11. kompanijo, da se ji je maršruta izpremenila na Felstyn. Woralj in Sambor je pustiti torej na strani, ker ondi ni mogoče nastaniti kompanije, kajti tam sta že dva poznansjska polka.

Nadporočnik Lukaš je odredil takoj, naj narednik Vanjek in švejk poiščeta v Felstynu za stotnijo prenočišče.

Bilo je poldne, ko sta Vanjek in švejk odšla. Krajina je težko sopla v vročini in slabo zasute jame z mrličji so širile smrad po gnilobi. Dospela sta na ozemlje, kjer so se pri prodiranju na Premysl vršili hudi boji in so strojne puške pokosile cele bataljone. Po malih gozdičih ob rečici se je poznalo divjanje topništva: namesto dreves so štrlela iz tal okleščena in razklana debla; po tej puščavi pa so se vlekli strelski jarki in zakopi.

"Po vojni bo tukajle dobra letna," je dejal švejk. "Tu ne bo treba kupovati kostne moke ali žlindre. Zelo koristno je za kmetovalce, ko jim polje takole pognoji cel regiment."

Naenkrat je obstal in se oziral. "Mislím," je rekel, "da ne hodiva prav. Gospod obraljtant je nama rekel, da morava iti najprej navzgor, potem na levo, potem na desno pa zopet na levo, potem na desno in potem na levo... midva pa marširava zmerom kar naravnost. Predlagal bi torej, da greva zdaj po tej cesti na levo."

Narednik pa je začel trdití, da morata iti na desno.

"Ne, moja cesta je boljša," je rekel švejk, "kakor vaša. Jaz grem tod ob potočku, vi pa le pojdite na desno a v Felstynu se snideva... Samo poglejte na uro, da vidiva, kdo bo prej tam. A če bi vam grozila nevarnost, kar ustrelite v zrak, da zvem, kje ste."

Tako sta se razšla. Popoldne je dospel švejk do malega ribnika. V njem se je kopal ubegel ruski ujetnik. Ko je zagledal švejka, je zlezel iz vode in nag pobegnil. Švejk, radoveden, kako bi mu pristojala ruska uniforma, ki je ležala pod vrkami, si je slekel svojo in oblekel uniformo nesrečnega nagega ujetnika, ki je utekel od transporta, nastanjenega v vasiči za gozdom.

Da bi se dobro videl v vodnem zrcalu, je švejk hodil po obrežju ribnika tako dolgo, da ga je ondi zasačila orožniška patrola, ki je iskala ruskega ubežnika.

Bili so Madjari, ki so švejka kljub ugovorom odgnali na etapno poveljništvo v Hyrov. Tam so ga uvrstili transportu ru-

skih ujetnikov, določenih, da delajo na popraviljanju železniške proge v smeri k Premyslu. Vse se je zgodilo tako hitro, da se je švejk šele drugi dan zavedel položaja in je napisal na zid šolske sobe, kjer so nastanili oddelek ujetnikov, s koščkom oglja: Tukaj je spal Jožef švejk iz Prage, kompaniordonanc 11. marškompanije 91. regimenta, ki je kot kvartirmaher pomotoma padel v avstrijsko ujetništvo pod Felstynom.

Švejk v transportu ruskih ujetnikov.

Ko je hotel švejk v Hyrovu nekemu častniku, ki je šel mimo, pojasniti vse do podrobnosti, ga je madjarski vojak, stražec transport ujetnikov, sunil s kopitom puške v ramo in zakričal: "Baszom az elet! Zbeži nazaj v vrsto, ti ruska svinja!"

Švejk se je torej vrnil v vrste in se obrnil k najbližjemu ujetniku: "Ta človek vrši svojo dolžnost, a je sam sebi nevaren. Lahko bi se mu zgodilo, ko mladi druge in ima lauf obrnjen proti sebi, da se mu puška sproži, in ves naboj bi mu zletel v gobec!"

Ruski ujetnik je gledal švejka, a videlo se mu je, da ne razume niti besede.

"Ne ponymat... ja krymsky Tataryn... Allah ach-per!" Tatar je sedel, prekrizal noge, položil križem roke na prsi in začel moliti.

Švejk se je obrnil k drugemu ujetniku: "Ti si tudi Tatar?" Ogovorjeni je zmajal glavo: "Tatarin njet... Čerkez, rodnija Čerkez..."

Tako je imel švejk srečo, da je začel v družbo raznih zastopnikov vzhodnih narodov. V transportu so bili Tatarji, Gruzini, Osjetinci, Čerkezi, Mordvinji in Kalmiki. Švejk je imel torej nesrečo, da se ni mogel z nikomer pogovarjati, ko so ga gnali v Dobromil.

V pisarni so tam drugega za drugim zapisovali, kar je šlo jako težko. Izmed vseh tri sto ujetnikov, ki so jih prignali, ni razumel nihče ruščine narednika, ki je sedel za mizo in se je bil prigrasil, da razume ruski ter je zdaj nastopal kot tolmač v Vzhodni Galiciji. Pred dobrimi tremi tedni si je naročil nemško-ruski slovar in konverzациjo, a še doslej mu ji niso

poslali. Tako je govoril namesto ruščine slabo slovaščino, ki se je je priučil, ko je kot zastopnik dunajske tvrdke prodajal po Slovaškem sliko sv. Stefana, škropilnike za blagoslovljeno vodo in molke. Nad čudnimi postavami, s katerim se sploh ni mogel domeniti, je bil zdaj ves obupan. Šel je torej iz pisarne in zakričal na skupino ujetnikov: "Wer kann deutsch sprechen?"

Iz skupine je stopil švejk in radostnega obraza hitel k naredniku, ki mu je rekel, naj gre takoj ž njim v pisarno.

"Ti si žid, kaj ne?" je začel vpraševati švejka.

Švejk je zmajal z glavo.

"Nič ne taji!" je nadaljeval narednik. "Vsak ujetnik, ki zna nemški, je žid in basta. Kako se pišeš — švejk? No, vidiš, kaj bi tajil, ko imaš tako židovsko ime! Pri nas se ti ni treba nič bati, ako to priznaš. V Avstriji ne prirejamo pogromov na žide. — Odkod si? Aha, Praga... poznam, poznam: to je tik Varšave. Pred tednom sem imel tukaj tudi dva žida iz Prage pri Varšavi. — In tvoj polk... kakšno številko ima? 21?" Narednik je vzel šematižem in listal po njem: Enaindvajseti polk je erivanski... Kavkaz; kdor ima v Tiflisu. Gledaš, kaj, kako tukaj vse vemo?"

Švejk je resnično debelo gledal na vso to historijo, a narednik je nadaljeval z veliko resnobo, izročajoč švejku napol dopušeno svojo cigareto: "To je drugačen tobak, kakor tista vaša mahovina. — Jaz sem tu najvišji gospod. Kadar jaz kaj zinem, se mora vse tresti in poskriti. Pri nas je pač drugačna disciplina nego pri vas. Vaš car je ksindel, a naš cesar odprta glava." In potegnil je, iz predala še štiri sportke ter mu rekel da ga postavlja nad transportom.

"Do večera napiši imena vseh drugih ujetnikov. Namesto mene boš sprejemal menažo, ki jo razdeli na deset in deset mož. In jamčiš mi, da nihče ne uide! Ako bi ti kdo ušel, žid, te ustrelimo!"

"Pogovoril bi se rad z vami, gospod feldvebl," je dejal švejk.

"Nič se ne izgovarjaj!" ga je zavrnil narednik. "Tega nimam rad, ali pa te pošljem v taborišče. Silno naglo si se pri nas v Avstriji aklimatiziral. — Pogovarjal bi se rad z mano! Kaj pa še!... Čim boljji je človek z vami ujeniki, tem slabše je... Torej, kar precej začni... tu imaš svinčnik in papir ter piši seznam...!! Kaj hočeš še?"

"Ich melde gehorsamst, Herr Feldwebl..."

"Glej, da se izgubiš! Saj vi-

diš, koliko dela imam!" Narednikov obraz je dobil poteze popolnoma zgaranega človeka.

Švejk je salutiral in odšel k ujetnikom. Toda sestaviti seznam je bilo težko delo, kajti ujetniki ga dolgo niso razumeli, da naj povedo svoja imena. Marsikaj je švejk že doživel, ali ta tatarska, gruzinska in mordvinska imena mu niso šla v glavo.

(Dalje priložnité)

Mali oglasi

MI TAKOJ PLACAMO
za vaš
MUZIKALIČNI INSTRUMENT
Ne glede na stanje, in starost
WODICKA'S
INSTRUMENT EXCHANGE
644 Prospect MA. 0731

IŠČE SE

takoj 10 mož

SPLOŠNO TOVARNIŠKO DELO

Plača 70c na uro

Dnevno delo

Morate prinesiti izkazilo državljanstva

The Bishop & Babcock Mfg. Co.

1285 E. 49 St.

Employment urad odprt od 8-5

od ponedeljka do petka

9-3 ob sobotah

Hiša naprodaj

V EUCLIDU

Hiša s 6 sobami, moderna v vseh ozirih. Lota 50x150. Dve garaže. Cena \$7,000.

V bližini E. 185 St., hiša za dve družini, štiri in štiri sobe. Vse v dobrem stanju. Dve garaže. Cena \$6,000. Za podrobnosti se oglasite pri

Ed Kovač

960 E. 185 St.

Kenmore 5030 IVanhoe 7330

TEŽAKI

za
**SPREJEMNI ODDELEK
ODDAJNI ODDELEK
STAVBINSKI ODDELEK
SPLOŠNA DELA ZUNAJ**

Plača od ure

THE CLEVELAND TRACTOR CO.

19300 Euclid Ave.

Proda se

dve hiši na eni loti; po 6 sob vsaka, ter vsaka za eno družino. Nahaja se blizu cerkva, šol in transportacije. Proda se po zelo zmerni ceni. Zglasite se na 15304-06 Lucknow Ave.

Ako je treba vašo streho nanovo pokriti ali pa vaš fornez popraviti, pokličite nas. Vršimo tudi kleparska dela. — Proračun damo brezplačno.

Universal Roofing Service
1515 St. Clair Ave.
CH. 8376—8377
Ob večerih: ME. 4767

Beauty Operator

dobi delo v slovenskem lepotilnem salonu. Mora biti izkušena. Dela pet dni v tednu. Dobra plača. Pokličite KENmore 6655.

Wala Spomer a Fighting DESTROYER!

Mali oglasi

HIŠA NAPRODAJ

Proda se hiša, ki se jo lahko preuredi za eno ali dve družini; vse udobnosti, dve kopalnice. Proda se poceni, ker odide lastnik na farmo. Ogledate si lahko vsak dan od desete ure zjutraj naprej, na 1179 E. 173 St.

Priletan moški

dobi delo, da bi delal okrog hiše in pomagal pri čiščenju v gostilni. Dobra plača, stanovanje in hrana. Kogar zanima naj pusti svoj naslov v uradu tega lista.

**CORE MAKERS
COREROOM TEŽAKI
DELA VCI PRI FORNEZIH
POPRAVLJAJČI FORNEZEV
MAGNESIUM LIVARŠKI
MOLDERJI
SAND MOLDERJI
SPLOŠNI TOVARNIŠKI
TEŽAKI**

Sprejme se nedržavljane

Dobra plača od ure in 'overtime'

Monarch Aluminum Mfg. Co.

9301 DETROIT AVE.

ŽENSKE

za splošno Cafeteria delo
Dnevno delo od 8—4 ure
Dobra plača

The Cleveland Tractor Co.

19300 Euclid Ave.

HIŠNIK

IZKUŠNJA NI POTREBNA

TEDENSKA PLAČA

PROST OB NEDELJAH

Ugodno delavsko razmerje

Zglasite se pri oskrbniku

Hotel Westlake

Naprodaj je

TOBAKARNA, na 1668 Hayden Ave. Euclid poulična. \$600 tedenskega prometa jamčenega. Sedanji lastnik je bil 20 let na temu prostoru. Se proda zelo poceni. Zglasite se med 9. in 10. uro dopoldne v krojačnici na 2949 WOODHILL RD.

ŽENSKE

STROJNE OPERATORICE

in

UČENKE

Visoka plača

CLEVELAND CAP

SCREW CO.

2921 E. 79 St.

SOUND SYSTEM

INDOOR OR OUTDOOR

Posebni popust za društva

B. J. Radio Service

1363 E. 45 St. — HEND. 3028

Dekleta in žene!

Ali veste, da si boste prihranili precej denarja, če si naročite fini FUR COAT ali STERLING sukno iz čisto volnenega blaga, naravnost iz tovarne.

Sedaj na Will Call?

Ne odlašajte, samo pokličite me, da vas peljem v tovarno, na moje odgovornost, če kupite ali ne.

Vam se priporočam

Benno B. Leustig

1034 Addison Road

ENdicott 3426

SPREJME SE

TAKOJ

DRAW PRESS OPERATORJE

Izkušnja ni potrebna

MI BOMO VAS NAUČILI

Plača ob začetku 70c na uro in ugodna plača za "piece work" poleg "overtime"

Dnevno delo 100% vojno delo

Morate prinesiti izkazilo državljanstva

Intervuj: 8 do 5 od ponedeljka do petka

9 do 3 ob sobotah

The Bishop & Babcock Mfg. Co.

1285 EAST 49th ST.

Mali oglasi

TOVARNIŠKO DELO

100% obrambna tovarna

Izkušnja ni potrebna

Plača na uro, poleg "overtime"

Zahteva se "Availability Statement"

The Draper Mfg. Co.

E. 91 St. in Crane

1 blok južno od Union Ave.

Mali oglasi

MOŠKI

18 do 60 let

STROJNI OPERATORJI

in

UČENCI

Visoka plača

CLEVELAND CAP

SCREW CO.

2921 E. 79 St.

HIŠNE

Izkušnja ni potrebna

Tedenska plača

Proste ob nedeljah

Ugodne delavske razmere

Zglasite se pri hišniku

Hotel Westlake

Proda se

hiša za 2 družini, 8 sob, na E. 47 St.

Cena \$3100.

Hiša za 4 družine, zidano poslopje, trgovini, Superior Ave. in E. 65 St.

Cena \$10,300.

1377-79 E. 65 St.—hiša za 2 družine, stanovanje zgoraj prazno, 10 sob, štiri garaže.

E. 82 St.—za eno družino, 8 sob, prazna. Cena \$4200.

E. 71 St. Trgovina in stanovanje, proda, da se uredi zapuščeno.

Za podrobnosti se zglasite pri

J. TISOVIC

1366 Marquette Ave.

blizu St. Clair in East 55th St.

Stanovanje

s 5 sobami se odda v najem

družini brez otrok. Najemna

\$23 na mesec. Vpraša se na

7002 Becker Ct., med E. 70 in

E. 71 St., Suite I.

Registracija v 23.

vardi

DANES od 5. do 10. zvečer

je registracija v East Madison

šoli za 23. vardo.

Če ste se preselili iz enega

precinkta v drugega ali pa ste

se niste nikoli preje registrirali,

ali pa če niste volili pri zadnjih

dveh glavnih volitvah, se je treba

registrirati.

Ako želite izvoliti zmognega,

naprednega councilmana,

bo v ponos 23. varde, in slovenske

naselbine, bodite registrirani in

volite za WILLIAM J. KENNICK.

IŠČE SE MOŠKE

za delo v mlekarni; izurjeni ali

ne-izurjeni.

UNIJSKA PLAČA. STALNO DELO

HILLSIDE DAIRY

Warrens ville Center Rd.

vogal Mayfield Rd.

Cleveland Heights, O.

FA. 9100

POMOČNIKI

POMETAČI

NOCNO DELO